

panelið

við-
merkingar

Kvinnuárið eitt lúsaár

Er það fyrri at gera gjöldur burtúr kvinnunni, at teir «klóku» valdu at kalla árið 1975 fyrri «kvinnuárið»? Fyrri nógvar av teimum, ið ikki kalla seg fyrri reyðsokkar og allikavæl halda seg vera eins sjálvstøðugar og hesar, var tað ikki nakar heiður at geva árinum, ið fór, heitið «kvinnuárið».

Tað er jú kvinnuár á hvørjum ári. Tað kemur altíð at verða kvinnan, ið er kvenskynið, hvussu vit so endavenda henni.

I Kina er tað elligamal siður, at hvørt ár hevur sitt navn, valt innan djóraheimin, «rottuárið», «neytaárið», «lúsaárið», o.s.fr. Og so fingi mentaðir menn tað hugskot at kalla árið i fjor «kvinnuárið»!!

Tað kundi komið teimum eins væl i hug at stovna eitt kvinnuverndarfelag sum eitt djóraverndarfelag, skulu vit hugsa i teimum «banum», ið manssamfelagið hevur placerað okkum á.

Tað er ti ikki nakar heiður at geva okkum eitt kvinnuár. Tvørtur imóti, vildi eg hildið. Sjálvandi eru vit samd um, at kvinnurnar ikki verða javnsettir við menn, og at tað er órættvist, at tær ikki fáa somu løn sum teir, at tær ikki sjálvar sleppa at velja, hvat tær vilja takast við, renna heima ella arbeida uttanfyri heim, ella kanska bæði!!

Men slíkir spurningar verða ikki loystir eftir einum ári — sjálvt um hetta eitur eitt kvinnuár.

Vit hoyrdu mangt og hvat um alheimskvinnufundir yvir i Mexico, har alt endaði i einum

hurlivasa. Røðarar fóru enntá til hendurs. Og sjlavandi skuldu vit síðani hoyra visuna um aftur um, at kvinnur ikki kunnu semjast um nakað sum helst: Har, sum fleiri konufólk eru, er klandur og ósemja — eitt orðafelli, ið kallkynið hevur tikið væl undir við.

Síðani spyrja vit: Hvi fóru hesar kvinnur til hendurs? Og hvi skeldaðust tær? Var tað hatur og óvundsjúka, ið var av voinin til tess? Hertil kann svarast: Hvørki. Tað, sum lá aftanfyrri, var politikkur — manspolitikkur. Valdstríð. Bardagin hjá honum at koma sær longur fram — vinna á figgindanum og nýta kvinnufundin til hetta. Hvat høvdu forstea- og rikisleiðarar kunnu at gera á hesum fundi? Einku. Einku uttan at ganga orindir fyrri stjórn sinn. Maktgirndin, stýrd av monnum, lá aftanfyrri sjónleikin, har kvinnurnar stóðu á palli.

Hvi fóru tað ikki umboð fyrri kvinnurorslur i tilfaturskomnum londum, ið her fingi orðið framum hinar «finu» við gekkasortunum? Ti tað kundi kanska verði har, at eitt «kvinnuár» móguliga hevði eina uppgávu — i londum har kvinnan verður traðkað á og nýtt sum trælur uttan at hava rætt at bita frá sær.

I framkomnum londum hava vit kvinnufelag og -fakfelag at taka sær av slíkum málum. Tær hava stríðst hart fyrri at koma so langt, sum komið er, uttan tó at hava rokkið á mál enn.

Til hetta kunnu vit eisini taka fram, at tosa vit um kvinnurors-

lur i tilfaturskomnum londum, er hetta tað sama sum at skemta. Við byrsum, knívum og bumbum beinir tú tær veg fram til valdið. Hetta er vápn, ið tey minnu mentu nýta fyrri at sleppa sær fram. Tey hava annað at

Í dag:

Beate L. Jensen,
bláðkvinna

huga um enn kvinnuár. Fyrri teimum kann eitt ár eins væl eita «mansárið» ella nakað uppaftur loynari. Skilið har er ringt, og hvør má stríðast og strevast sum best fyrri at yvirleva — ein dag i senn —. I lotum eru tey eydnurik, til aðrar tóir syrgin.

Á ferð i Eysturafrika i kvinnuárinum sást einki til nakra kvinnurorslu. I handlum og á skrivstovum fóru tað menn, ið

starvaðust. Á kaffistovum og matstovum fóru tað menn, ið arbeiddu. Kvinnurnar kundi tú siggja úti á gotunum og eftir plognum teirra meta um, hvønn stætt tær hoyrdu til.

Ivaleytt vil onkur bera uppá mál, at soleiðis eigur tað at verða — menninir arbeida uttanfyri heim og kona i húsinum. Men at tosa um «idyll» á hesum leiðum, er tað reina volapyk. Her hevur fólkikið annað at hugsa um. Á fundinum i Mexico var tað onkur tilvildarlig hjákona hjá valdsharranum, ið umboðaði landið. Heimafuturkomin hevði hon bræv við i taskuni at visa manni sínum. Ikki dugdi hon at lesa, og brævið, ið ætlað var kvinnum landsins, varð bara blakað burtur i onkran øskudunga. I slíkum londum er tað tíværi politikkur við drápi og muturi aftanfyrri, ið ræður.

Heilt uppundan kúgingini eru vit allar ikki enn komnar, og lata fleiri ti mannin siga tað, ið sigast skal, hóast tað var betur, at hann tagdi, og hon segði sína hugsan. «ella umvent», sigur onkur — óivað eitt kallkyn —. Og so er tað prógvað, ið greinin varð ætlað til. Nevniliga, at hetta er eitt manssamfelag, vit liva á, og at gjöldur verður gjordur burtúrur okkum — hóast vit høvdu kvinnuár i fjor og hava skotár i ár.

«Kvinnuárið» hjá manninum stendur sum ein skitin skemti-tekning eftir i huga hansara — og skotárið endar i somu spann.

Beate L. Jensen

Tómar tunnur

Sjálvstýrismaður úr Norður-oyggjum skrivur nú ein dagin rimmar grein i Tingakrossi, um hvønn stóran týðning sjálvstýrisflokkin hevur havt fyrri føroyska samfelagið. Meira og las, meira kom eg at hugsa um tyggigummi, ti soleiðis hevur hesin flokkur verið, eins og tyggigummi hann hevur passað til alt, stak liðuligur, tú hevur kunnað togað og tambað hann sum tú vildi, hann kundi altíð passað inn i eitt ella annað hol, geldur fyrri alt initiativ. Og hesin úr Norðoyggjum, man tað ikki vera lætt at gita hvør hann er, man hann hava tikið eitt initiativ fyrri verkamannin, aðrenn hann hevur roknað út, um tað gav atkvøður til næsta val.

Tað er so nógv stuttligt, ið stendur i hesi grein, at ein hevur hug at stuttleika sær, men tað ið eg rokni við at hon er skrivað i rama álvara, so má hon viðgerast i rama álvara, sjálvt um tað nokk er ringt at finna nakað álvara við greinskrivarinum. Hann spyr nær hesin ábyrgdaleysi politikkur javnaðar- og tjóðveldismanna heldur uppat. Hvat er tað fyrri ábyrgdaleysur

politikkur, ið teir flokkar hava rikið? Taka vit fyrst Klaksvík, so kom verulig gongd á alla útbyggingar har, tá ið sjálvstýrið var rikið úr leiðsluni i býráðnum. Meðan sjálvstýrismaðurin sat sum formaður har hendi púra onki. Er tað nakar sum kann visa á eitt størri mál, sum varð loyst tá?

Nei, tá ið sjálvstýrið varð rikið burtur, kom gongd á. Havnalagið varð munandi útbyggt. Á Stongunum fingi vit ferjulegu, bátabrúgvur fóru gjordar, og nú er munandi útbygging i gongd á Kósini. Fyrri kortum gjordi býráðið tilráðing um munandi útbygging á vestara armi av havnalagnum, og nú verður øll orka lögð i at fáa figgjan her. Hetta skal eisini eydnast, ti vit rokna við stuðul frá landsstýrinum her, har hava vit góðar menn, fullir av initiativi, ongin gamla sjálvstýrihali at dragast við. Vit kunnu halda áfram. Fimleikarhallin sum

fóru i gongd undir ti ráðnum, har sjálvstýrið hevði buktina og báðar endarnar, máttu vit javnaðarmenn og tjóðveldismenn, saman við øðrum góðum kreftum fáa lídnar, ti tað visti seg har, at ongin figgjan var fingin til vega, menn høvdu projecterað uttan skil. Uppá rekord-tíð fingi vit skúlan við Ósanna bygðan, soleiðis at bornini aftur fingi teir skúlatimar, sum eyt sambart lógina høvdu rætt til. Vit kundu hildið áfram, men lat alt hetta liggja, bert nevna, at sambart Norðlýsið, so er nú ætlanin at taka tøk fyrri at fremja útbygging av vatnverkinum, gotum og kloaknum.

Venda vit okkum til samfelagið i síni heild, so er ógjörligt at finna nakað árin á okkara samfelag frá sjálvstýrisflokkinum síðani seinasti heimsbardaga. Greinskrivarin sigur sjálvur, at tað hevur eydnast sjálvstýris- og sambandsflokkinum at forða fyrri tiltekum á sosialistiska leið. Rasmus á Háskúlanum hevði vent sær fleiri ferðir i grovini, um hann hoyrði hetta. Tann flokkur, har hann var ein av høvuðsmönnum, tað tað galt um munandi framstig á sosialistiska leið, hevur bert tað nú at

reypa sær av, at hann hindrar øllum sosialistiskum framstigum saman við sambandinum. Ein lesir greinina viðari, men har first onki, sum sjálvstýrisflokkin hevur gjørt, i hvortfall ikki síðan mitt i 50-unum, tá fingi teir útvarpið bert við tveimum monnum á tingið, síðan tað hava teir onki gjørt, tað sigur greinskrivarin j, men tá ið nú sjálvstýrisflokkin hevur umstíð menta- og skúlamál síðan tá og til 1975, so mátti útvarpið ikki verið tann kripul, tað er. Nei, har hevur trotið initiativ. Um nakað skuldi henda, so mátti aðrir taka initiativ, og teir hava noyðst at atkvøtt fyrri, fyrr var illa. Javnaðarflokkurin hevur umstíð sínir málsekir illa, sigur greinskrivarin; fyrri at citera greinskrivarin: «Ja, nógvi fyrri er at hoyra lús hosta og loppu goyggja.» So vilt mær kunnugt hevur javnaðarflokkurin til dagin i dag umstíð social- og heilsuál, samferðslumál (her eisini vegir og lendingar) o.a., og ongantíð fyrr er so nógvi hent á hesum økjum, sum tá. Sjálvstýrismaðurin eigur at hyggja at sjúkráhúsviðurskiftinum nú, og sambara við i

Framhald á síðu 11

Sá seg noydda
at seta Vestergaard

Um setanina av Th. P. Vestergaard i yvrileknastarvið við Suðuroyar Sjúkahús, skrivur Dagblaðið:

— Nú hava so nógvi fólk gjørt vart við læknaótrygdina i Suðuroy, at nevndin sá seg noydda at seta Th. P. Vestergaard einsmalla. So skal hitt starvið lýsast leyst fyrri seg, og verður síðani søkt eftir einum síðuordnaðum og/ella sjúkahúslækna til Suðuroyar Sjúkahús.

Sámuligur

Um roðu Paula Ellefsens i Norðurlanda Ráðnum, skrivur Dímallaetting:

— Føroyski limurin, Pauli Ellefsen, visti i sámuliga áhuga og væl undirbygdari roðu limum Norðurlandafelagsins á júst hesa síðuna av sjómarkaproblematikkinum, sum er eitt hundrad prosent norðurlendskt mál og ti eigur at liggja norðurlondum nærri at hjarta enn trætlan Ísland og England, sum av sær sjálvum kemur at hessa av i morgin sum ein annan dag.

Letur seg ikki
múlubinda

Undir hesi yvirskrift hevur Dímallaetting eitt lesara-bræv týsdagin. Tað er undirskriðað ex. Brævskrivarin tekur soleiðis til:

«I Sosialinum leygdagdin skrivur Oli Jacobsen, fiskimannafelagsformaður panelgrein, sum tað so «fornemt» verður kallað, har nakrir útvaldir hava høvi at siga sína hugsan um ymisk samfelagsviðurskifti, og hevur Oli hesa ferð valt sær eyndi: almenna umsitingin.....

At Sosialurin hevur givið Ola innivist fyrri hesi grein, er næstan óskiljandi.

Tað er tó helst álikavæl tungligt at svolgja. Men tað er gott at ikki ein og hvør letur seg múlubinda.»

I Sosialinum stendur av og á eitt «slogan» — Sosialurin — blaðið við meiningum — og tað skuldi verið eitt nóg gott svar til tað seinasta. Blaðstjórnin firir ikki fyrri at taka greinir og hugsanir upp, ið móguliga stríða imóti politiska sjónarmiðið blaðsins — sum lið i at skapa eitt aktivt og fjølbroytt tífundablað.

Eitt panel eru vanligar nakrir ávisir persónar, skal viðmerkjast til tað fyrsta. Tá Sosialurin legði um til núverandi útsjón, vórðu nokur spurð um at vera i panelinum, «tey útvaldu», men fyrri langari tíð síðani er farið út um hesa rammu.